

Francesc Grau Güell

Tot el que heu de saber sobre Internet abans que els vostres fills

E Eumo
Editorial

ÍNDEX

Creus que, com a mare o pare, tens els coneixements digitals que et calen?	11
Deixeu-me fer unes reflexions inicials	13
25 idees que us ajudaran a entrar amb els vostres fills en el món digital	19
1. Tot és gràcies al núvol	23
2. El Web 2.0 «hi posa la cara»	26
3. Quan ho has publicat, ja no ho controles	31
4. Res no és el que sembla	36
5. Oi que no deixaries el teu fill sol en un lloc desconegut?	39
6. Pensar-s'ho sempre dues vegades	42
7. La contrasenya és la clau	44
8. Tu ets el teu perfil d'usuari	47
9. Internet la conformen persones i màquines	50
10. Aquí també hi ha bons i dolents	53
11. L'avatar enganya	58
12. Primer, mirar. Després, actuar	60

13. Hi ha vida més enllà de les xarxes	64
14. Avui construeix el seu demà	67
15. Publicar amb valors	71
16. «Només cinc minuts més, papa»	73
17. Donar exemple	75
18. Les xarxes no són un lloc per desfogar-se	78
19. Un «amic» no vol dir un amic	81
20. Ells no veuen els mòbils com nosaltres	84
21. Les criatures tenen dubtes. Nosaltres també	87
22. Comprendre i compartir	91
23. Aquí no hi ha res gratuït	94
24. Construir la identitat també a Internet	98
25. Emocions i xarxes	101
I recordeu que no tenim dret a exposar la imatge dels nostres fills	105
Per acabar	107
Què m'agradaria que recordéssiu després de llegir el llibre	109
Recursos i recomanacions	111
Paraules que cal conèixer	115

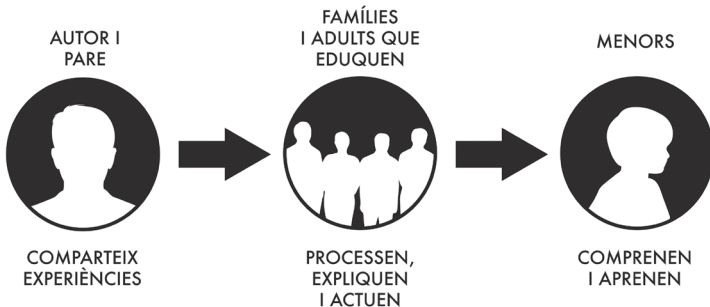
CREUS QUE, COM A MARE O PARE, TENS ELS CONEIXEMENTS DIGITALS QUE ET CALEN?

	SÍ	NO
Saps com funcionen totes les apps que fan servir els teus fills?	1	0
Supervises els contactes i les converses dels teus fills al mòbil de manera periòdica i pactada amb ells?	1	0
Parles amb ells sobre el que els agrada i el que els preocupa del que miren al mòbil o a la tauleta?	1	0
Jugues amb els teus fills en línia? Mires YouTube amb ells?	1	0
Els teus fills passen el mateix temps de lleure i joc amb el mòbil o la tauleta que amb les joguines tradicionals?	1	0
Explices als teus fills com han canviat la nostra vida les tecnologies digitals?	1	0
Tens pactats límits (d'horaris, d'accés a determinats llocs web o apps...) amb els teus fills?	1	0
Comparteixes els vídeos i les fotos dels teus fills només amb la família?	1	0
Quan estàs pels teus fills, t'oblides d'estar pendent del mòbil?	1	0

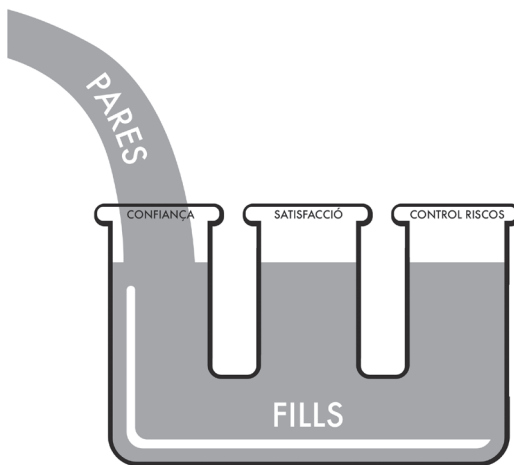
Suma totes les vegades que has respost que «SÍ» i tindràs una nota orientativa sobre la teva competència digital. Creus que pots millorar, oi? Doncs et convido a continuar llegint.

DEIXEU-ME FER UNES REFLEXIONS INICIALS

Aquest llibre està escrit per un pare pensant en altres pares i mares, en mestres i tutors i persones adultes que tenen la responsabilitat d'educar. No vull donar lliçons. No és aquest el meu propòsit, no podria fer-ho i no serviria per a res. Només vull compartir amb altres famílies i persones que eduquen el que he après sobre Internet en els últims quinze anys, per minimitzar els riscos i optimitzar les oportunitats de viure en el món digital. L'objectiu no és cap altre que el d'aconseguir que els nostres fills i filles siguin més feliços.

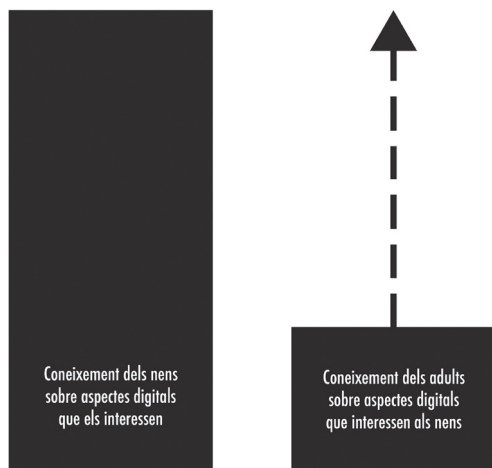
Tot el que hi explico està escrit en forma d'«idees», fàcils d'entendre i fàcils de transmetre als nens i les nenes. Però és fonamental que parlem d'aquests conceptes en moments de receptivitat. El nostre fill, per exemple, no escoltarà consells sobre com mantenir la privacitat a Facebook si just abans l'hem renyat perquè hi ha penjat una foto que no ens agradava. Hem de saber buscar el moment de parlar-hi, de connectar-hi emocionalment i de fer-li entendre que és important educar-nos tots junts en l'àmbit digital.

Les idees i els consells que exposo en aquestes pàgines no són cap doctrina que calgui creure a ulls clucs. Només pretenc donar una cultura digital bàsica perquè educadors i famílies puguin ajudar els menors a prendre les seves pròpies decisions sobre el

comportament a les xarxes. Confio que a mesura que vegeu que els consells que us proporciono –contrastats amb l'experiència d'altres famílies amb fills– us són útils, entendreu que els seus fills van pel «bon camí digital».

El punt de partida està condicionat per la gran distància que separa els adults dels infants pel que fa als coneixements que tenen uns i altres sobre el món digital. Hi ha un desequilibri evident entre el que saben els nens i les nenes sobre els recursos i les eines digitals que els interessen i que utilitzen, i el que saben els adults sobre aquests recursos.

A mesura que el nen o la nena es va fent gran, les seves necessitats digitals també creixen, i els pares i educa-

dors hem d'acompanyar-los en aquest procés. L'encert de la nostra tasca no serà limitar l'accés a determinats llocs web o apps, sinó fer-los adonar de quan estan dins o fora d'una zona de seguretat, o dins o fora d'un sistema de valors que volem que tinguin.

QUOTA DE CONSUM DIGITAL

5 anys

- Vídeos

10 anys

- Vídeos
- Fotos
- Jocs

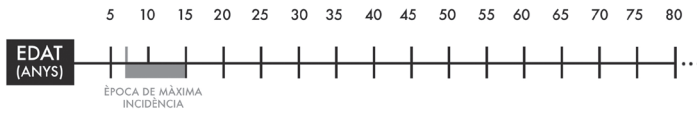

15 anys

- Vídeos
- Fotos
- Jocs
- Relacions
- Informació

Tots els consells o idees que recullo en aquest llibre són adequats per a infants i joves de 10 a 15 anys, una edat en què:

- encara no han començat el seu viatge vital;
- mostren interès i curiositat per aprendre tota mena de coses noves;
- respecten l'autoritat dels adults.

L'impacte positiu que els proporcionarà aquest coneixement, l'agrairan tota la vida.

A més, fixeu-vos que el període de temps en què us proposo intensificar aquest esforç de transmissió de coneixements i valors als fills és molt breu en relació a tota la seva vida (i la nostra) i l'impacte, en canvi, és molt gran.

Mare, com és que aquest joc sap el punt on em vaig quedar el dia abans?

VICTÒRIA, 7 anys

Per guardar qualsevol informació personalitzada en un lloc digital cal tenir-hi creat un perfil. Dins d'aquest perfil hi deixem les nostres dades, com el lloc on vam acabar una partida l'última vegada.

7. LA CONTRASENYA ÉS LA CLAU

La paraula de pas o contrasenya (*password* en anglès) per entrar a dispositius i llocs digitals és l'equivalent a les claus de casa. És un dels principals instruments de seguretat que utilitzem al llarg de la vida. És important que expliquem bé als nostres fills quin valor té per preservar la seva seguretat i la seva intimitat dins l'univers d'Internet.

Hem d'ensenyar als infants que si algú els demana la contrasenya pot ser:

- per conèixer la seva intimitat;
- per robar continguts encara no publicats (*drafts*, fotos o vídeos);

- per robar la seva identitat digital i fer-se passar per ells, de manera que els pot comprometre davant els seus seguidors, o fins i tot pot demanar un rescat pel seu perfil.

Per tant, és imprescindible que:

- no comparteixin les claus amb ningú altre que no siguin els pares o els tutors;
- desconfiïn de qui els demana la contrasenya;
- parin atenció al *phishing*: per mitjà de correu electrònic o missatgeria els poden sol·licitar la contrasenya amb qualsevol excusa de manera enganyosa;
- aprenguin a crear una contrasenya segura.

Una paraula de pas segura ha de ser llarga (de vuit caràcters com a mínim), no ha de contenir dades personals que puguin deduir-se fàcilment (data de naixement, etc.), no ha de repetir un mateix caràcter diverses vegades, ha de contenir lletres i números, en majúscules i en minúscules, i ha d'incloure caràcters especials (*, +, €, %, @...).

La clau s'ha de renovar periòdicament, no s'ha d'anotar enlloc i és aconsellable fer-ne servir una de diferent per a cada aplicació, web o servei.

P4rAula_De_p4S_sEGur4

Oportunitats: Les paraules de pas ens permeten disposar d'un espai personal, reservat, on podem desar tota la informació que vulguem de manera segura. Aquest espai només és accessible si se sap la paraula de pas.

Alertes: Si una contrasenya no és segura, això ens fa vulnerables. Qualsevol persona podrà accedir a informació nostra de caràcter privat i fer-ne un mal ús.

Proposo: Ensenyar als infants a crear contrasenyes segures des del primer perfil que obrim amb ells. Han de ser conscients que aquella paraula dona accés a les seves dades personals. La Victòria ha d'aprendre que el perfil creat guarda informació sobre el punt en què va deixar el joc, però també altres paràmetres que tenen a veure amb la seva persona.

No sé per què cada vegada que em dono d'alta a un lloc d'Internet haig d'entrar totes les meves dades... quina mandra!

VANESA, 15 anys

Si creem un perfil d'usuari, aquell lloc ens identificarà correctament i podrem navegar més còmodament.

8. TU ETS EL TEU PERFIL D'USUARI

El «perfil d'usuari» és aquell espai personal privat, únic i intransferible on es guarda informació rellevant sobre una persona, relacionada amb l'ús d'una aplicació o d'un dispositiu.

Els perfils d'usuari són molt útils perquè ens eviten haver de donar totes les dades personals cada vegada que utilitzem de nou el dispositiu o una aplicació en concret.

Un perfil sol contenir:

- un nom d'usuari dins el lloc digital (o *nickname*, que pot ser diferent del nom real);
- el nom real de la persona;

- una contrasenya que garanteixi la privacitat d'aquest entorn;
- un avatar (una foto o dibuix amb què l'usuari vulgui que se l'identifiqui).

El perfil dins un web, dins una app o dins un ordinador o dispositiu electrònic actua com a identitat digital. I això els nostres fills ho han d'entendre. I han de ser conscients de totes les conseqüències que comporta, ja que en el moment del registre de dades acceptem un paquet de condicions legals que ens vinculen a aquell lloc.

Per a altres usuaris, que només et veuen a través del teu perfil, ets el que publiques.

Oportunitats: Disposar d'un perfil d'usuari permet utilitzar un dispositiu o una aplicació més còmodament i, en molts casos, d'una manera adaptada als nostres gustos i necessitats. Si la Vanesa crea un perfil per a aquelles aplicacions que utilitza més habitualment, s'estalviarà haver d'entrar cada vegada les seves dades.

Alertes: Abans de cedir les nostres dades, hem d'estar convençuts que aquell lloc és segur i que no poden fer un ús fraudulent de la informació que els facilitem. Si no en tenim totes les garanties, hem de desconfiar de missatges que prometen millorar la nostra experiència d'usuari a canvi de les nostres dades.

Proposo: Valorar sempre si realment val la pena obrir un perfil d'usuari: necessitem aquella aplicació? Navegarem per aquell lloc? Si la resposta és que sí, emplenem només els camps que siguin obligatoris. Més endavant, quan coneguem més l'entorn, ja emplenarem els altres camps, si cal.